

bewoonde, geplunderd en verwoest; ten slotte stak men er het vuur aan met stukken hout van de afgebroken galg. Het Oostenrijks garnizoen had de orde hersteld ⁽⁶⁾. De « Kloecke Daeden » van Breidels nazaten hadden zich, gedurende deze beroerde dagen, beperkt tot het reglementaire optrekken van de « borgerlycke wacht », nadat de storm geluwd was. De auteur laat echter niet na de bijzondere verdienste van het Vleesambacht in de volgende slotzin van zijn boekje op te hemelen: « jae men mag zeggen, hadden de Corpora noyt ter hulpe gekomen, en gezaementlyk deze plunteringe en tumulte gestud, dat de boosheyd zoo verre te wege was, van al te plunteren en te vernielen, die by hun maer den naem hadden van iets op te koopen, oft aen het Hoofd van de Regie te zitten ».

Van de kant der Wollewevers is geen reactie tegen de pretentie van Breidels *Kloecke Daeden* gekomen: geen pen was er vaardig om de roem van het Ambacht voor te staan en Pieter De Coninck te handhaven op de ereplaats die hem voor het eerst, tegen de lezing van de Vlaamse Kroniek in, werd ontnomen. Voor de Wevers was De Coninck geen corporatieve glorie zoals Breidel er ene geworden was in de retorikale nieuwjaarswens van de Vleeshouwers.

De vrijheidsoorlog van 1302 was overigens in 1788 nog in genen dele een symbolisch, bezielend feit in het besef van onze voorouders geworden. De opstand tegen Oostenrijk in 1789 werd een « Brabantse Omwenteling », door onze Staten van Vlaanderen gesteund met man en macht. In de symboliek van deze Omwenteling en van de Confederatie der Staten zoekt men echter te vergeefs naar één Vlaanders symbool, naar één enkele toespeling op feiten of helden uit ons eigen Vlaams verleden. Geen naam, geen figuur uit 1302 werd gedurende de Omwenteling van 1789 bovengehaald, noch in liederen, noch in de stortvloed van politieke pamfletten die onze gewesten alsdan heeft overspoeld. De historie was voor Pierlala een gesloten boek, en ook de leiders van de Omwenteling hebben lokale grootheden als Breidel en De Coninck onverlet gelaten. Het Vleeshouwers-boekje van 1788 toont genoeg hoe beperkt het historisch inzicht was van de « Treffelyke, Deugdryke en Wyze Mannen » die de Eed van een groot Ambacht in een der hoofdsteden van Vlaanderen uitmaakten.

Breidel en De Coninck ⁽⁷⁾ zouden eerst in het nationaal besef alhier doorbreken en bezielende symbolen worden na 1830. Eerst dan werden zij de heroïsche voorvechters van de Gemeente, « die heilige kern van onze onafhankelijkheid en bakermat van onze Grondwet ». Een doorbraak die feitelijk werd ingeleid door de

(6) Over deze gebeurtenissen zie het Journal van burgemeester Coppieters (ed. P. Verhaegen), blz. 84-87; 96-97. Alsook de Brugse Kroniek van Allaert (ed. A. Schouteet), blz. 60-61.

(7) We laten Artevelde hier buiten bespreking, die zijn herwaarderling reeds in 1812 door zijn stadsgenoot E. N. Cornelissen zag inleiden.

ideeën van de Franse Revolutie. In het licht van de nieuwe beginselen ontdekte men in Breidel en De Coninck een grootheid die de staatslieden en veldheren van het republikeinse Rome waardig was; in eigen volkshelden erkende men Vaders van de Constitutie. Het genie van Conscience was er dan ook nodig om Breidel en De Coninck te heffen boven politieke tweespalt en hun blijde inkomst in de Zustersteden van Brugge en hun zegetocht door heel het Vlaamse land te verzekeren.

Het is dan ook geen toeval dat de eerste Vlaming die Breidel en De Coninck — en Artevelde — als vrijheidshelden heeft gevierd, een ambtenaar was, niet uit een stad, doch uit een bloeiend Vlaams dorp: P. J. De Borchgrave uit Wakken, een begaafde en zeer ontwikkelde landelijke rederijker die in de ideeën van de Verlichting was opgegaan. In één enkele strofe van zijn « Ode aan de Vryheid » uit 1790 (zie Biekorf 1955, 223-224) legde hij een sprank die veel zuiverder het nationaal besef aankondigt dan heel het boekje met Breidels *Kloecke Daeden* van de zelfgenoegzame Brugse Vleeshouwers.

A. VIAENE.

GROENLANDVAARDERS TE BRUGGE

In 1665 herleeft de Brugge « groote hope van den oud-vermaerden Koophandel andermael te zien erleben » dank zij de verbeteringen aangebracht aan de Oostendse en de Gentse Vaart, dank zij ook de verbetering van de « Vaert van Schipsdale » en het uitdiepen van de Kom. Zo schrijft P. Beaucourt in zijn Beschrijving van den Brugschen Koophandel, blz. 280-281 (Brugge 1775).

De eerste getuigen van de herleving waren de Groenlandvaarders die te Schipsdale binnenkwamen. Hierover de volgende berichten.

« Op den 7 octobre 1665 soo arryveerde hier tot Schipstaele het eerste schip commende van Groenlant ende hadden ghevanghen ses cleene walvisschen uuthrengende ontrent twee hondert ende tseventich cartelen speck ende veele ballein ende anders, ende wiert het speck begonst te smelten op den nieuwen dijk ontrent eene platse diemen het crakeelken noempt ende deurde dit smelten ontrent 14 daegen met cleene incommodijteijt soo vant stincken als anders ».

« Int latste van septembre [1669] soo arryveerde tot Brugghe eenen groenlants vaerder, het schip ghenaeemt den *Keijser Maximiliaen* ende hadde ghevanghen elf walvisschen tot groot profijt vande reeders, ende ghinghen den traen smelten inde oude platse ontrent Schipstaele ende drije a vier daeghen daarnaer quammer noch een schip met derthien visschen ende stelde oock eene panne ontrent de voorgaende ende smolten aldaer tsamen hunnen traen ende begonde alsoo den groenlants vaert.

...« ende op den 18 aprilj 1675 vertrocken van brugge naer oostende vier schepen om naer groenlant te vaeren om daer te verwachten hun convoj ende op den 25 ditto liepense in zee met twee convojers ».

— Uit het Handschrift (Rare Geschriften) van Jacques Inbona, blz. 211, 264, 356.